

ПРОБЛЕМА НАРКОТИКІВ ЯК ЗРОСТАЮЧОЇ ЗАГРОЗИ ЗДОРОВ'Ю МОЛОДОГО ПОКОЛІННЯ

ООН та організації, що діють під егідою ООН, передусім ВООЗ та ЮНЕЙДС, наполягають на тому, що ВІЛ/СНІД, наркотичні речовини та алкоголь – не винятково медичні, а біопсихосоціальні проблеми.

Наркотик – це будь-яка речовина, що впливає на функцію мозку, настрої чи рівень сприйняття навколишнього середовища. До таких речовин належать рецептурні препарати, алкоголь, тютюн, розчинники і заборонені наркотики (найчастіше героїн та його похідні) та психостимулятори (кокаїн, спідвол, амфетамін, екстезі). Наркотична залежність – це комплексний стан організму, що має соціальні, психологічні, фізіологічні складові.

Нині однією з основних проблем боротьби з вживанням психоактивних речовин є тютюнопаління. Це пояснюється тим, що тютюнопаління класифікується як вживання легальної наркотичної речовини.

Для підлітків характерною рисою є досить рання спроба куріння. Середній вік, коли відбувається перше знайомство з тютюнопалінням, у неповнолітніх припадає на 12–13 років. До регулярного куріння (щодня) підлітки переходять у 14–15 років.

З палінням безпосередньо пов'язані найбільш серйозні хвороби серця, судин, легень. Паління не тільки губить здоров'я, але й забирає сили у буквальному розумінні.

Дія нікотину особливо небезпечна у визначені періоди життя – в юності, похилому віці, коли навіть слабка збудлива дія порушує нервову регуляцію.

При розгляді взаємовідносин підлітків з алкогольними напоями велику роль відіграє вік першого контакту з ними. Важливість цього питання полягає у величезній шкоді, якою завдає алкоголь несформованому організмові підлітка. Крім того, значну небезпеку становить подальше вживання спиртних напоїв та виникнення медичних, психологічних та соціальних проблем.

Основна мотивація вживання алкоголю – «добре проведення часу», що є маркером укоріненості алкогольних традицій в українському суспільстві взагалі та у свідомості підлітків зокрема. А також особистісні мотиви: відчуття радості, розкутості, доброзичливості. Зазвичай такі ефекти досягаються при вживання не великих доз спиртного. З віком спостерігається поступове збільшення спожитого алкогольного напою. У групі негативних наслідків вживання алкоголю перше місце посідає мотив «шкода здоров'ю», з віком частка цієї мотивації зростає, коли внаслідок вживання алкоголю виникають нові чи загострюються давні хронічні

хвороби. Найбільш небезпечний наслідок для неповнолітніх – неможливість зупинитись. За соціологічними опитуваннями підлітків, саме 8–11 % хлопців та 7–8 % дівчат зіткнулися з таким явищем. Цей наслідок може мати дві причини: підліткову браваду і хизування або сформовану фізичну (наркотичну) залежність.

Домінуючою тенденцією розвитку наркотичних проблем в Україні є постійне зростання кількості зареєстрованих хворих на наркотичну залежність.

Психологічний чинник потягу до наркотиків складається в бажанні подолати занепокоєність, злість, депресію, нудьгу тощо. Але вживання не вирішує проблеми, а тільки поглиблює її. У підлітковому віці у наркоманів та токсикоманів важливим фактором, що впливає на порушення структури емоційної активності, є спілкування з родиною, з однолітками, особливо наркозалежними. Конфлікти з дітьми, байдужість до них, гіперпіклування або відсутність нагляду сприяють підвищенню у підлітка рівня негативних та зниженню рівня позитивних емоцій. Підлітки, які піддаються психічному та фізичному насильству скоріше залучаються до наркоманії, ніж інші. Дорослих повинні насторожувати зміни в поведінці дитини, хоч буває важко їх відрізнити від звичайних поведінкових коливань підлітка. Не можна залишати без уваги «загубленість у себе», виникнення депресії, неухважності, втому, ворожнечу та погіршення стосунків з однокласниками, друзями або членами сім'ї. Окрім того, діти, які вживають наркотики, починають гірше навчатися, часто прогулюють уроки, у них зникає інтерес до спорту та до інших улюблених справ, погіршується апетит, сон.

Список використаних джерел:

1. Ашджадін Л., Андрущак Л., Звериховська І. Огляд роботи із споживачами ін'єкційних наркотиків в Україні в контексті боротьби з епідемією ВІЛ/СНІД. Центр соціології НАН України, К. 2005., – 172 с.
2. Балакірева О. М., Яременко О. О., Артюх О. Р. Динаміка поширення тютюнопаління, вживання алкоголю та наркотичних речовин серед учнівської молоді України: 1995, 1999, 2003 роки. – К., 2003. –174 с.
3. Кращі практики у вирішенні проблем наркоманії та ВІЛ/СНІД: досвід України та Польщі / під ред. Б. П. Лазаренко., – К., 2004. – 92 с.